

Η ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 7 Μαΐου 1972
ἡμέραν Κυριακὴν
καὶ ὥραν: 20.30 - 21.00

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

165

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λοιπὸν πού λές, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, αὐτὸ πού συνέβη ἐφέτος ἂν δέθ ἦτανε πρωτοφανές, ἦτανε ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ σπάνια φαινόμενα στήν παλιάν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν θέλω νά σοῦ κάνω τόν ἔξυπνο, μά κατάλαβα γιά ποιό γεγονός θέλεις νά μοῦ μιλήσης : Γιά τὴν φετεινὴ παραμονή τῆς Πρωτομαγιάς καὶ τὴν καινοκαιρία τῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄλλη μιὰ φορά θυμᾶμαι νά συνέβη κάτι παρόμοιο : Στά 1940 τὴν παραμονή τῆς Πρωτομαγιάς, ἐχιόνισε στήν Πάρνηθα καὶ τό ξαφνικό κρῦο στήν Ἀθήνα, ἦτανε τσουχτερό καὶ τόσο πού θυμᾶμαι πολὺ καλά μιὰ συντροφιά πού εἶχε πάει στήν Φιλαδέλφεια γιά νά πιάση τόν Μάη καὶ οἱ μὲν κυρίες τῆς παρέας εἶχανε φορέσει χούνες, οἱ δέ ἄνδρες βαρειά πανωφόρια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὁραία Πρωτομαγιάά κάνανε οἱ χριστιανοί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτὸ ἦτανε ἀπὸ τὰ ἀπροσδόκητα τοῦ Μάη. Βέβαια καὶ στά παλαιά χρόνια, πρὶν τό 1900, ὁ Μάϊος ἔκανε συχνά κάτι τέτοια τσαλίμια, ἀφοῦ ὁ Κόικινος ὁ παλιός τρουβαδοῦρος τῆς Ἀθήνας εἶχε γράψει κι' ἓνα τραγουδι με τίτλο : εἰ ἔρθῃ ὁ Μάης μέ δροσιές...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τώρα πού μου τό ειπες, τό θυμήθηκα κι' ἐγώ αὐτό τό τραγοῦδι πού φανερώνει ὅτι συχνά ὁ Μάϊος ἦτανε ψυχρός κι' ἀνάποδος καί εἶχε τακτικά βροχές καί μάλιστα δυνατές.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόσο συχνά, πού τά παιδιὰ στά σχολεῖα, ὅταν πηγαίνανε ἐκδρομή παραμονή Πρωτομαγιάς, τραγουδοῦσανε : 'Ο Μάϊος μᾶς ἔφτασε, ἔμπρός βῆμα ταχύ - νά τόν προὔπαντήσωμε, πρίν πιάση μιὰ βροχή

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί εἶναι φανερό ὅτι τά παιδιὰ εἶχανε κάνει αὐτήν τήν παρωδία γιατί ἐγώ τουλάχιστον δέν τήν εἶχα ἀκούσει ποτέ μου. Καί σέ βεβαιώνω πώς εἶναι χαριτωμένη. Μά γενικώτερα νομίζω αὐτοί οἱ δύο μήνες, ὁ 'Απρίλης καί ὁ Μᾶης, συγκεντρώνανε πολλές λαϊκές παροιμίες κι' ἐπειδὴ εἶναι κι' οἱ δύο μήνες ἀνοιξιάτ' κοί, οἱ σχετικές παροιμίες τους ἦτανε ὅλες αἰσθηματικές. Λόγου χάριν θυμᾶμαι μιὰ παροιμία, πού λεγότανε γιά ἕναν σύντομο καί περαστικό ἔρωτα : φίλοι φίλοι - τόν 'Απρίλη καί τόν Μᾶη - ἡ ἀγάπη πάει !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Κι' ἐγώ νά σοῦ πῶ ἕλλη μία, σχετική κι' αὐτή μέ ἕνα αἰσθημα διαβατικό : Τριαντάφυλλο ἀπριλιάτικο τόν Μᾶη, εἶναι μπαγιάτικο !...

Ὅμως μιὰ καί μιᾶμε γιά τήν Πρωτομαγιά, ἀεῖζει νά θυμηθοῦμε κίτι ὠραιότατους καί λησμονημένους στίχους τοῦ 'Ιωάννου Πολέμη γιά τόν Μᾶη, ὅχι τόν μήνα, μά τό ἔθιμο πού εἶχανε οἱ παλαιοὶ ἄθηναῖοι νά κρεμᾶνε στά μπαλκόνια τους ἢ στίς πόρτες Μᾶηδες, ἐκεῖνα τά λουλουδένια στεφάνια. Σκέψου τί ὀμορφο θέαμα παρουσίαζε ἡ 'Αθήνα, μέ λουλουδένια στεφάνια σέ κάθε μπαλκόνι. Κι' ἔγραφε τότε ὁ Πολέμης... διάβασέ το ἐσύ Γιάγκο αὐτό τό παλαιό ποίημα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάσει) Τόν Μᾶη πού τόν κρεμάσαμε ψηλά
στης θύρας σου τόν θαμπερό φεγγίτη,
τ' ἀραχνιασμένα τζάμια καί τό σπίτι
πού ἀκόμα μου θυμίζουνε πολλά
τόν Μᾶη αὐτόν, στ' ἀλήθεια τόν λυπᾶμαι
πᾶμε νά τόνε δοῦμε, πᾶμε...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό ποίημα τοῦ Πολέμη, συνεχίζεται στόν ἴδιο ρυθμό, γιά τό μαγιάτικο στεφάνι πού κρεμάστηκε ψηλά στόν φεγγίτη τῆς πόρτας. Τό σπίτι ἦτανε παλαιό, κάποτε ἐγκατελείφθη, τό ἐρωτευμένο ζευγάρι χώρισε, μά ὁ Νάης πού τόν εἶχανε κρεμάσει μαζί οἱ δύο ἐρωτευμένοι νέοι, ἐξακολουθοῦσε νά κρέμεται μαρμαμένος, μαδημένος καί ξερός πιά γιά νά συμβολίση ὅτι κάποτε αὐτό τό ζευγάρι εἶχε ἀγαπηθεῖ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἦτανε ρομαντικοί, πολύ ρομαντικοί οἱ παλιοί ἀθηναῖοι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν θέλει ἀμφιβολία πώς ἦτανε ρομαντικοί, ἀφοῦ εἶναι γνωστόν ὅτι γιά πολλά πολλά χρόνια, νέοι καί νέες, ἐπήγαιναν τήν παρμονή τῆς Πρωτομαγιάς, ν' ἀφήσουν λίγα λουλούδια στούς τάφους τῆς Μαίρης καί τοῦ Μιμήκου. Τόσο πολύ εἶχε ἐπηρεάσει τήν νεολαία ἐκεῖνη ἡ διπλή αὐτοκτονία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅμως κάθε παλιά Πρωτομαγιά, εἶχε καί τά κωμικά τῆς στήν Ἀθήνα τοῦ 1890. Κι' ἕνα ἀπό τά πιό κωμικά, ἦτανε τό βιβλιάρκι ἐκεῖνο μέ τήν σημασία τῶν λουλουδιῶν...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό λεξιλόγιο : Ἡ γλώσσα τῶν ἀνθέων ; Ποῦ τό θυμήθηκες Γιάγκο ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό ἔχεις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς δέν τό ἔχω ; Χανονται τέτοια ντοκουμέντα ; Τό κωμικώτερο εἶναι ὅτι πολλές κοπέλλες τῆς παλιάς Ἀθήνας, τά πιστεύανε αὐτά πού διαβάζανε καί προσπαθοῦσαν νά τά ἐφαρμόσουν. Λόγου χέρην, μιᾶ νέα κρατοῦσε ἕνα λευκό τριαντάφυλλο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πού ἐσήμαινε : Ὁ ἔρως μου εἶναι ἀγνός. Ὁ νέος τώρα, ἂν ἤθελε ν' ἀπαντήση, φρόντιζε νά περάση κάτω ἀπό τό σπίτι τῆς ὠραίας του κρατῶντας ἕνα κόκκινο τριαντάφυλλο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού ἐσήμαινε : Φλέγομαι ἐξ ἔρωτος. Τήν ἐπομένη ἡ κόρη κρατοῦσε ἕνα κλαδάκι ἀγιόκλημα...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πού ἐσήμαινε : Οἱ γονεῖς μου σέ ὑποφιάζονται. Τήν διαβαίνεις πολύ συχνά.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε ο νέος εκοβε τις συχνές του βολτες και έφρόντιζε να βρή μια φίλη της ωραίας του για να της έμπιστευθη ένα μπουκετάκι πανσέδες να τό δώσει στην φίλη της.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Και οι πανσέδες έσήμαιναν : θα σ'ένθυμοθα διακαώς... 'Η συγκίνησης τήν έπνιγε τήν νεαρά έρωτευμένη καθ'έδινε στην φίλη της να δώσει στον έρωτευμένο νέο ένα κλαδί μουσμουλιές.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πράγμα εύκολότατο, γιατί όλα τά άθηναϊνά σπίτια, είχανε στις αυλές τους μουσμουλιές. Και ή μουσμουλιά έσήμαινε : δύνασαι να έχης έλπίδας... αν μάλιστα υπήρχε στο κλαδί εκτός από τά φύλλα και κανένα μούσμouλο, τότε ο έρωτευμένος ένθουσιαζότανε, γιατί αφού υπήρχε μούσμouλο, δηλαδή καρπός τό κλαδί έσήμαινε : "Έχε έλπίδας καρποφόρους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Και ίσως ίσως από τήν αισθηματική σημασία της μουσμουλιές να δημιουργήθηκε και τό γνωστό παλαιό τραγούδι : Στόν τόπο πού σε πρωτοείδα - θέ να φυτέψω μουσμουλιά - για να κρεμάσω τήν έλπίδα - απ'τ'άνθισμένα της κλαδιά...
- ΚΛΕΙΣ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιένου) Στόν τόπο πού σε πρωτοείδα
θέ να φυτέψω μουσμουλιά
για να κρεμάσω τήν έλπίδα
απ'τ'άνθισμένα της κλαδιά...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέψου όμως Γιάνκο μου αγαπητέ προοπτική έρωτευμένου. Να φυτέψω τήν μουσμουλιά, να περιμένη να γίνη δένδρο να χη κλαδιά για να κρεμάσω από δάφτα τήν έλπίδα. Στο αναμεταξύ ο έρωτευμένος θα είχε πεθάνει... κι'εκείνη θα ήτανε πιά γρηά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τά τραγούδια αγαπητέ μου Δημήτρη, δέν έχουν λογική, όπως δέν έχει και ο έρωτας λογική. Ξεχνάς ένα σύγχρονο τραγούδι πού κάποιος θέλει να πουλήση ένα ρολόϊ για να πάρη κομπολόϊ. Τι είδους λογική είναι αυτή ; Πουλώντας ένα ρολόϊ θα μπορούσε να πάρη πενήντα κομπολόγια. "Η ξεχνάς ένα παλαιότατο άθηναϊκό τραγούδι : 'Ερχόμouνα τόν τοίχο τοίχο κι'έπιασε φιλή βροχή... μαντζουράνα στο κατώϊ να σε δάγκωνα στ'αύτι;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χαί μωρέ Γιάγκο... Που τό θυμήθηκες αυτό τό παλαιό ~~από~~ δίστιχο ; Αυτό του είδους τά τραγούδια, δεν είναι συνειδητά, μά αδόκητα που κάποιος τά τραγούδησε άπάνω στο μεθύσι του, οί άλλοι γελάσανε μέ τήν άπόθμενη άνοησία καί τήν έπαναλάβανε. "Έτσι τό δίστιχο καθιερώθηκε
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έξω άπό μερικά άκατανόητα τραγούδια, υπάρχουν στήν καθημερινή μας γλώσσα καί μερικές άκατανόητες φράσεις...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμίσαι καμιά άπ'αυτές Γιάγκο ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτήν τήν στιγμή θυμίσαι μία που πολλές φορές μου έχει κινήσει τήν περιέργεια, μά όπου κι'έν έρώτησα δεν μπόρεσα νά πάρω απάντησι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιά φράσι ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μιά περίεργη φράσι, τό ~~α~~ σ τ ε ν τ ο ύ α ο ύ !... Τήν έχω άκούσει πολλές φορές ως έξης ; Τό έκανε αυτό μέ τό ~~α~~ σ τ ε ν τ ο ύ α ο ύ... 'Επήγε εκεί μέ τό ~~α~~ σ τ ε ν τ ο ύ α ο ύ... Τί σημαίνει ~~α~~ σ τ ε ν τ ο ύ α ο ύ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτή είναι ή άπορία σου Γιάγκο ; Δεν μ'έρωτοσες τίποτε πιο δύσκολο ; "Αστε ντούα ού, σημαίνει ; "Έτσι θέλω έγώ
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έτσι θέλω έγώ ; Σε ποιά γλώσσα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Α ρ β α ν ί τ ι κ α.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αρβανίτικα ; Καί πώς έπεκράτησε στήν καθημερινή μας κουβέντα μία άρβανίτικη φράσις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ'αυτό φταίει ό τ ζ ο υ μ π έ ς.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ο τζουμπές ; Τί είναι πάλι αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέφου Γιάγκο μου ότι έδώ κι'έκατόν έίκοσι χρόνια, αυτή ή λέξις τζ ουμπές, βρισκότανε καθημερινώς στα χείλη όλου του κόσμου, όχι μονάχα στήν 'Αθήνα, μά σ'όλη τήν 'Ελλάδα. Τό ειπε ό τζουμπές, τό θέλει ό τζουμπές... διαταγή του τζουμπέ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ποιός ήτνε τέλος πάντων αυτός ο τζουμπές ; Καί τί σχέσι έχει μέ τήν φράσι : "Αστε ντούα ού. Γιατί νομίζω ότι τά συνεσχέτισες ή όχι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως τά συνεσχέτισα. Τζουμπές λεγότανε ο ύδρατος πολιτικός καί πρωθυπουργός στά 1855, Δημήτριος Βούλγαρης, γιατί έως τό τέλος τής ζωής του, φορούσε ένα περίεργο ένδυμα, σάν τό καφτάνι πού φοροάει ο Παστραδίν χότζας, μακρύ έως τά πόδια κάτω πού τό λέγανε τότε τ ζ ο υ μ π έ. Κι' έπειδή φορούσε πάντοτε χειμώνα καλοκαίρι αυτό τό ρούχο, τόν είχανε βγάλει Τζουμπέ. Αύτός ο Βούλγαρης, ήτανε τύπος πολύ άύταρχικός καί κάνοντας διάφορες παρανομίες, τίς δικαιολογούσε λέγοντας : "Αστε ντούα ού... έτσι θέλω έγώ !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί γιατί τό 'λεγε άρβανίτικα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σου είπα Γιάννο μου ότι ο Βούλγαρης ήτανε από τήν "Υδρα καί στήν "Υδρα καί σήμερα άκόμη μιλάνε καί άρβανίτικα, διότι πριν από τήν 'Επανάστασι του 1821, είχανε έγνατασταθεί στήν "Υδρα άλβανοί, όπως καί στά μεσόγεια χωριά τής 'Αττικής, στό Λιόπεσι, στά Μαριόπουλο, στά Σπάτα, στό Κορωπί καί ή γλώσσα παρέμεινε έως καί σήμερα άκόμη. Ευχαριστήθηκες ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά βέβαια. Χρόνια καί χρόνια άκούω αύτήν τήν φράσι : "Αστε ντούα ού... καί κανέναν ποτέ δέν μπόρεσε νά μου έξηγήση τί σημαίνει.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά καί μιλήσαμε όμως για τόν Τζουμπέ, τόν Βούλγαρη, δέν πρέπει νά ξεχάσωμε ότι ο Βούλγαρης ήτανε ο πρώτος πρωθυπουργός πού κατεδίωξε τό χαρτοπαίγνιο στήν 'Αθήνα, τό χαρτοπαίγνιο πού ήτανε πραγματική πληγή καί μάστιξ για τήν 'Αθήνα

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τά κατάφερε ο Βούλγαρης ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πώς νά τά καταφέρη ; Σε κάθε δρομάκι τής 'Αθήνας, ύπήρχαν δύο καί τρία χαρτοπαίγνια. 'Η Χωροφθαλακή δέν έπαρνούσε καί ο Τζουμπές έφερε ένα λόχο εύζώνων για ένίσχυσι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι τί θά'εγινε μέ τούς εὐρώνους. "Ὅπως ἔχω ἀκούσει τότε ἔγινε τῆς μόδα μιά φράσις : Δ ι α λ ῦ σ ο υ . . . ρέ ! . . . Μόνο πού δέν θυμάμαι καλά γιά ποιόν λόγο ἔλεχθῆ αὐτό τό διαλύσου ρέ . . .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σοῦ τό πῶ καί αὐτό, ἀφοῦ πρῶτα θυμηθοῦμε κανένα παλαιό τραγοῦδι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἄς μήν εἶναι καί τόσο παλαιό. "Ἄς θυμηθοῦμε κανένα λίγο μεταγενέστερο. Συμφωνεῖς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπορῶ νά διαφωνήσω μαζί σου Γιάγιο ; "Ἄς μᾶς πῆ ἡ κλιεῶ ὅ τι θέλει.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μ α ρ ί α

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα ξαναγυρίζομε στό χαρτοπαίγνιο τῆς ἐποχῆς, πρὸνάπό τό 8 9 0 0. "Ἦτανε τόση ἡ μανία πού εἶχε καταλάβει τούς ἀθηναίους μέ τήν χαρτοπαιξία, ὥστε καί στό σπίτι τοῦ Σουρῆ ἀδόμη, ὅπου παίζανε κυρίως τό παίγνίδι τῆς ἐποχῆς, μάους, ὁ Σουρῆς καί ἡ συντροφιά του, Λάσκαρης, "Αννίνος, Ξενόπουλος, Γουβέλης καί ἄλλοι, εἶχανε φτιάξει ἕμμετρο κώδικα γιά τό μάους.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐμμετρο κώδικα ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δηλαδή, ὁδηγὸ μέ στίχους γιά τό μάους. "Ὅριστε, διάβασε μερικὰ ἔρθρα τοῦ περιφήμου αὐτοῦ κώδικος.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (Διαβάζει) "Ὅταν ἔχης μόνον ἔ σ σ ο
πάντα νά πηγαίνης π ἄ σ σ ο
"Ὅταν ἔχης μόνο ρήγα
νά βοηθᾷς, ἂν εἶναι λίγα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό πρῶτο δίστιχο ἦτανε τοῦ Σουρῆ, τό δεύτερο τοῦ "Αννίνου
καί συνεχίζει ὁ Λάσκαρης

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μ' ἕνα ρήγα καί λιμό
νά βοηθᾷς χωρίς παλμό.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά βοηθῶς καί μέ τή Ντάμα - μέ μικρό χαρτί ἀντάμα
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά ἔχης πάντοτε σιοπό - μέ χαρτί νά λές κ τ υ π Ὡ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά σάν φαίνεσα παθός - νά ἴσα μόνο βοηθός.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όταν ἔχης τρεῖς ρηγάδες - καί ὁ ἄλλος εἶναι κάτω δίχως λόγια καί μελάδες - παίρνεις στά μουγιά τό πιάτο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό πιάτο, ξέρεις τί ἦτανε ; Τό π ὅ τ πού λένε σήμερα στό πόκερ, τότε εἶχανε ἕνα πιάτο καί ρίχνανε τά χρήματα στό πιάτο. "Όποιος κέρδιζε ἄδειαζε τό πιάτο. "Εξω ὁμως ἀπό τοὺς χαρτοπαικτικούς αὐτοὺς κανόνες, ἡ συντροφιά τοῦ Σουρή εἶχε σιαρώσει καί γνωμικά γιά τό χαρτοπαίγνιο. Διάβασε δυό τρία γνωμικά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όταν κάνης φίλε λάθη - μέ τό πνεῦμα μέ τήν τσέπη πάντοτε εἰς τό καλάθι - θά νά ἔμπης ὅπως πρέπει. Πάνω στήν ἀναμπουμπούλα - κλέψε καί καμμιά νταμούλα καί ἔν χάνης τόν παρᾶ σου - μή φεισθῆς οὔτε τοῦ ἄσσου κι' ἔν σου τύχη καί βαλές - κλέψε τον καί μήν τό λές...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄλλά τό κορύφωμα τοῦ ὄλου κώδικος ἦτανε τό ελευτατο δίστιχο τοῦ Σουρή, σάν συμβουλή : Ρίχνε ὁμως μιά ματιᾶ καί στῶν ἄλλων τά χαρτιά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί νά σοῦ πῶ ἀγαπητέ μου Δημήτρη. Ἄπορεῖ κανεῖς καί ἐξίσταται μέ τί διασκεδάζανε οἱ παλαιοί ἀθηναῖοι. Μέ τό δίκιο τους βέβαια. Διασκεδάσεις ἄλλες δέν εἶχανε. Ταβέρνες δέν εἶχανε, θέατρα μέ ἐπιθεωρήσεις δέν εἶχανε... Ραδιόφωνα, τηλεόρασι δέν εἶχανε... κἀτι ἔπρεπε νά κάνουν γιά νά ~~ἀερίστη~~ περνᾶνε τήν ὥρα τους. Μήν ξεχνᾶς ὁμως ὅτι μοῦ ὀφείλεις μιά ἐξηγήσι : Γιά ποιόν λόγο εἶχε γίνει σύνθημα στήν Ἀθήνα ἡ φράσις : διαλύσου ρέ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α ναί. Αὐτήν τήν φράσι τήν εἶπε ἕνας εὐφωνος ἀπ'αὐτοὺς πού βοηθοῦσανε τήν χωροφυλακή στό κλείσιμο τῶν λεσχῶν. Αὐτός ὁ εὐφωνος φύλαγε στήν εἴσοδο μιᾶς λέσχης μέ τήν ρητή διαταγή νά διαλύη πᾶσαν συγιέντρωσιν. Κι' ἐκεῖ πού φύλαγε πέρασε μόνος του ἕνας ἀνώτερος δικαστικός.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι τί θά ἔγινε. Ὁ σκοπός θα τόν διέταξε ν' ἀπομακρυνθῆ, νομίζοντας ὅτι πή αιγε στήν λέσχη. ~~Διαλύσου ρέ...~~

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ~~...~~ ἀποκρίθηκε λέγοντας τήν ιδιότητά του μά ὁ τουλιᾶς δέν χαμπάριζε ἀπό τέτοια : "Ὅ τι καί νά 'σαι, τοῦ εἶπε, δέν μπορεῖ νά στέκεσαι παραπάνω ἀπό τόν Δημητράκη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δημητράκης ποιός ἦτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ Πρωθυπουργός Δημήτριος Βούλγαρης. Καί πρόσθεσε μάλιστα : Διαλύσου ρέ... Πῶς νά διαλυθῆ ; ἐρώτησε ὁ δικαστικός. Μά ὁ εὐζωνος ἀγρίεφε, ἐπρότεινε τήν ξιφολόγη του καί φώναξε : Διαλύσου ρέ, μή σέ τρουπήσω διαμπάζ !... Καταλαβαίνεις βέβαια ὅτι ἀπό τήν ἐπομένη αὐτή ἡ φράσις ἔγινε τό μοτίβο ὅλης τῆς Ἀθήνας ; Διαλύσου ρέ μή σέ τρουπήσω διαμπάζ !...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅμως μέ ὄλες τίς προσπάθειες τῆς ἐξουσίας, ἡ χαρτοπαιξία δέν θά σταμάτησε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς νά σταματήσῃ ; Παίζανε παντοῦ οἱ ἀθηναῖοι καί στά καφενεῖα ἀκόμη καί στίς ταβέρνες πού τότε τίς λέγανε : κρασοπουλειᾶ. Ἐνα τέτοιο κρασοπουλειό, τό θυμᾶμαι κι' ἐγώ, σαράντα χρόνια πρὶν, στήν λεωφόρο Ἀλεξάνδρας, ἐκεῖ κοντά στό Ἀντικαρινιό νοσοκομεῖο. Ἦτανε ἕνα διώροφο ἐρειπωμένο κτίριο μά κίγκελλα στά παράθυρα πού φαινότανε περισσότερο σάν φυλακή παρά σάν ταβέρνα. Σάν εἴμαστε παιδιά καί πηγαίναμε ἐκδρομή στούς Ἀμελοκήπους, περνοῦσανε ἀπό τό ἀπέναντι πεζιδρόμιο καί κοιτάζαμε τό κρασοπουλειό μέ δέος. Λέγανε τότε ὅτι ἦτανε κέντρο κακοποιῶν καί ὅτι οὔτε ἡ Ἀστυνομία δέν τολμοῦσε νά πάῃ ἐκεῖ νά κἀνῃ ἔλεγχο. Τελικά μιά ~~...~~ νύχτα, μῆλλον πρὸς τά ξημερώματα ἔγινε μιά πολιορκία καί κἀτι λίγοι θαμῶνες πού βρέθηκαν μέσα παραδοθήκανε. Οὕσινα τό κτίριο κατεδαφίστηκε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ὅμως μοῦ λέγανε ἀγαπητέ μου Δημήτρη, δέν' θυμᾶμαι ποιός μοῦ εἶχε πεῖ ὅτι ὑπῆρχαν τράπουλες, μέ φιγοῦρες διάφορα πρόσωπα τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 21. Εἶναι ἀλήθεια αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αληθέστατο. Κάποιοι φιλέλληνες στην Βουδαπέστη της Ούγγαρίας εἶχαν τυπώσει μιά τράπουλα, ἀπό ἐνθουσιασμό βέβαια καί κακῶς ἐννοούμενο ατρωτισμό. Τέτοια τράπουλα δέν σώζεται σήμερα καμμιά πλήρης. Ὑπάρχουν ὅμως στο Ἐθνικό Ἱστορικό Μουσείο, ἔνδεκα τραπουλόχαρτα, ἔνδεκα μόνο μέ σχετικές φιγούρες. "Ἐχω κρατήσει τόν σχετικό κατάλογο καί μπορεῖς νά τόν δῆς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά νά τόν δῶ. Ρήγας σπαθί - Κουντουριώτης, ρήγας καρρό - Μαυροκορδάτος, Ρήγας κούπα - Καποδίστριας, Ρήγας μαστουνι - Ὑψηλάντης. Βαλές πύνα - Κανάρης, βαλές κούπα - Μιαούλης, βαλές καρρό - Πότσαρης, βαλές σπαθί - Κολοκοτρώνης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ντάμες ὑπάρχουν μόνο τρεῖς, ἀλλά δέν ἀναφέρονται σέ γυναῖκες μὰ στά πλοῦτα τῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 21. Ντάμα μαστουνι - Καρτερία, ντάμα κούπα - Ἑλλάς καί ντάμα καρρό - Ἀθηνᾶ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι ἡ ἀποφίς αὐτῶν πού κατασκευάσανε αὐτήν τήν τράπουλα ~~καὶ~~ θά ἦτανε ὅτι οἱ νεώτεροι Ἕλληνες καί στην διασιέδασί τους ἀκόμη, δέν θά πρέπει νά λησμονοῦν σέ ποιούς χρωστᾶνε τήν ἐλευθερίαν τους...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀποκλείεται, ὅμως δέν νομίζεις ὅτι τό ρίξαμε πολύ στίς τράπουλες καί ξεχάσαμε τό τραγοῦδι :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἔωστά. Γι' αὐτό ἡ Κλειώ θά μᾶς πῆ ἕνα εὐθυμο παμπάλαιο τραγοῦδι : Τί φυτεύεις - τί ποτίζεις...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τί φυτεύεις τί ποτίζεις...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάντως, τό τελειωτικό κτύπημα κατά τοῦ χαρτοπαιγνίου στην Ἀθήνα, τό κατάρτισε ὁ Μπαϊρακτάρης, ὁ περίφημος Δημήτριος Μπαϊρακτάρης, αὐτός πού ἐτσάμισε καί τοὺς κουτσαβάκηδες τῆς Πλάνας καί τοῦ Ψυρρή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω πῶς ἦτανε συνταγματάρχης αὐτός ὁ Μπαϊρακτάρης.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι. Καταγότανε από σουλιώτικη οίκογένεια και λογαριαζότανε για ατρόμητος. Όταν τον έβλεπες δέν τον επίανε τό μάτι σου. Ήτανε κοντός, μελαχροινός μέ μεγάλο μουστακι... Γι' αυτόν σου υπόσχομαι νά μιλήσωμε στήν προσεχή μας συνάντησι. Γι' αὐτό Πάντως, για σήμερα μπορούμε νά θυμηθούμε τήν περίφημη συγκέντρωσι τῶν κηκοποιῶν καί μπράβων πού εἶχε κάνει στήν πλατεῖα Κλαυθμῶνος ὁ Μπαϊρακτάρης...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιατί στήν πλατεῖα Κλαυθμῶνος ; Εἶχε εἰδικούς λόγους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐκεῖ βρισκότανε τότε ἡ διεύθυνσις τῆς Ἀστυνομίας. Εἶχε συλλάβει ἀπό βραδῖς διαφόρους μπράβους καί κηκοποιούς καί τοὺς εἶχε φέρει στήν Ἀστυνομία. Τό πρωῖ, τοὺς παρατάξε στήν πλατεῖα Κλαυθμῶνος, μέ ἀρκετά μεγάλη δύναμι χωροφυλακῆς για κάθε ἐνδεχόμενο καί εἶχε τοποθετήσει κάπου ἕνα ἄμῶνι ἀπό σιδεράδινο καί εἶχε καί δίπλα μιά χαρειά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τήν ξέρω τήν συνέχεια. Ἐναν ἕναν ἀπ' αὐτούς, τόν ἔβαζε νά τσακίση μέ τήν βαρειά τήν κάμα του καί τό πιστόλι του ἐπάνω στό ἄμῶνι... φαντάσου τοὺς ἀγέρωχους ἐκείνους μπράβους καί τραμπούκους νά σπᾶνε τά ἴδια τους τά ὄπλα μόνοι τους...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐξευτελισμός πλήρης Γι' αὐτό. Ὁ Μπαϊρακτάρης εἶχε βρεῖ τό ψυχολογικό τους τρωτό σημεῖο... ὕστερα τοὺς ἐκούρεφε κόβοντάς τους τίς λαδωμένες ἀφέλειες πού τοὺς σκεπάζανε τό μέτωπο καί τό ἕνα μάτι μάλιστα καί τοὺς ἔκοψε μ' ἕνα μεγάλο ραφτάδινο φαλλίδι τό ἕνα μανίκι τοῦ σακαριοῦ πού δέν τό φορούσανε λέγοντάς τους ὅτι ἀφοῦ δέν τό φορούσανε θά ἦτανε περιττό...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ σωστά. Ὅμως ἡ ὄρα μας κοντεύει νά περάση καί μόλις ἔχομε καιρό νά θυμηθούμε ἄλλο ἕνα τραγούδι

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάν ο) Φεύγεις, φεύγεις καί μ' ἀφήνεις

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.